

УДК 338
UDC 338

ДЕРЖАВНА ВЛАСНІСТЬ ТА ДЕРЖАВНІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК СПОСІБ
РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ

Клименко І.С., кандидат технічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна

Тарануха О.М., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна

Кириченко Г.В., Національний транспортний університет, Київ, Україна

Панасюк О.В., Національний транспортний університет, Київ, Україна

STATE PROPERTY AND STATE-OWNED ENTERPRISES AS A WAY TO IMPLEMENT
THE ECONOMIC FUNCTIONS OF THE STATE

Klymenko I.S., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine

Taranukha O.M., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine

Kyrychenko A.V., National Transport University, Kyiv, Ukraine

Panasiuk O.V., National Transport University, Kyiv, Ukraine

ГОСУДАРСТВЕННАЯ СОБСТВЕННОСТЬ И ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК
СПОСОБ РЕАЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ФУНКЦИЙ ГОСУДАРСТВА

Клименко И.С., кандидат технических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Тарануха Е.Н., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Кириченко А.В., Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Панасюк О.В., Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Постановка проблеми. На сьогоднішній день державний сектор є важливим елементом ринкової економіки і умовою успішного розвитку сучасного суспільства. Завдяки існуванню державних підприємств держава розв'язує багато економічних і соціальних задач, пов'язаних з вирішенням ключових загальнонаціональних проблем: підтримка цілісності суспільного відтворювального процесу і згладжування циклічних коливань; забезпечення прогресивних структурних змін в економіці; становлення і розвиток соціальної інфраструктури; охорона навколишнього середовища; проведення регіональної політики; забезпечення науково-технічного прогресу [1]. Стабільний економічний розвиток неможливий без створення на основі державної форми власності гарантованої системи ресурсо- та енергозбереження, підтримання оптимального рівня військово-промислового виробництва та забезпечення на цій основі належного рівня обороноздатності країни. Державні підприємства є визначальними у процесі виконання соціальних завдань, за реалізацію яких відповідає держава, зокрема таких, як забезпечення суспільними благами та соціальний захист населення.

Об'єктами державного сектору найчастіше стають підприємства з тими видами господарської діяльності, які потребують значних обсягів стартового капіталу, мають тривалі терміни його окупності, та в тих галузях, де приватні чи колективні підприємства не можуть забезпечити достатньої норми прибутку для розширеного відтворення. Державний сектор економіки, як правило, охоплює базові галузі виробництва, без яких неможливе нормальне функціонування всього господарського комплексу, зокрема: оборонну промисловість, енергетику, транспорт, зв'язок, підприємства, які виготовляють гроші, документи, цінні папери, державні символи та знаки, в тому числі нагороди, установи освіти, охорони здоров'я [2].

Основна мета діяльності державних підприємств полягає у здійсненні пріоритетних загальнодержавних науково-виробничих і науково-технічних програм, розбудові виробничої та

соціальної інфраструктури, необхідної для нормального функціонування та розвитку соціально-економічної системи. Специфічною рисою державних підприємств є те, що держава або контрольовані нею установи володіють більшою часткою капіталу, достатньою для контролю за їх діяльністю. Але наразі пріоритетним є питання модернізації та перепрофілювання результатів діяльності державних підприємств на Європейський Союз. Саме тому нагальним завданням є розробка нових стандартів якості та процес «безболісного» їх втілення для підприємств.

Вагомий внесок у розроблення концептуальних основ дослідження формування і розвитку державного сектора економіки в сучасних умовах господарювання зробили такі вітчизняні і зарубіжні вчені як: Є. Аткинсон, А. Бізаге, С. Брю, В. Варнавський, А. Віссаріонов, А. Гальчинський, В. Геєць, Дж. К. Гелбрейт, О. Головінов, О. Длугопольський, Г. Клейнер, Р. Масгрейв, К. Макконелл, І. Малій, А. Мельник, О. Пильтяй, Є. Ставровський, Дж. Стігліц, М. Чумаченко, А. Чухно, Л.Якобсон та ін. Питанням управління підприємствами державного сектора присвячені праці А. Ахмедуєва, В. Бірюкова, Дж. Б'юкенена, В. Венгера, Л. Кузьменко, М. Шкільняка. Проблеми ефективності діяльності підприємств державного сектора висвітлені в працях Є. Балацького, А. Батяєвої, А. Джумова, І. Жадана, М. Камишанської, В. Конишева, В. Цветкова та ін. Безпосередньо тематику функціонування стратегічних підприємств і напрямків їхнього державного регулювання досліджували О. Бондар, О. Денисюк, Н. Доценко, І. Жалніна, Б. Катрушин, С. Ледомська, О. Рудченко та ін. У наукових дослідженнях авторів Амоші О., Алексєєва І., Андрушківа Б., Базилевича В., Биконі С., Бодрова В., Гамана М., Жемчужникової Л., Кузьміна О., Косової Т., Костусєва О., Коломійця І., Кравченка Ю., Лагутіна В., Паламарчука В., Полуянова В., Слабака Л., Соловійова В., Стадницького Ю., Тивончука І., Филока Г., Бейна Д., Вільямсона О., Віскузі В., Вернона Дж., Гарингтона Дж., Шлейфера А. та інших значну увагу приділено дослідженню методів ціноутворення на послуги природних монополістів, способів регулювання діяльності природних монополій, механізмів розв'язання проблем правового характеру щодо відшкодування втрат суб'єктів природних монополій тощо.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає в розробці та обґрунтуванні заходів, що допоможуть українській економіці переорієнтуватися на європейський ринок та зроблять вітчизняні товари конкурентоздатними для світового ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стратегію реформи управління державною власністю було розроблено у співпраці з МВФ і Всесвітнім банком та ухвалено Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 662 у травні 2015 року. Стратегія реалізується у таких важливих напрямках як: посилення бюджетного нагляду (оцінка фіскальних ризиків); розмежування функцій Кабінету Міністрів України та міністерств як суб'єкта управління об'єктами державної власності; корпоративне управління (підвищення рівня прозорості діяльності державних підприємств (ДП), узгодження інтересів керівництва та власників ДП, створення наглядових рад у ДП та введення до складу таких рад незалежних директорів, визначення чітких цілей діяльності ДП); стратегія Кабінету Міністрів України в області реструктуризації та приватизації ДП. [6]

Державні підприємства мають такі особливості: функціонування державних підприємств - виключна форма розвитку тих галузей і напрямків економіки, які відіграють провідну роль у забезпеченні відповідного рівня національної безпеки країни (у більшості країн із розвинутою ринковою економікою до таких галузей належать оборонна промисловість, залізничний транспорт та ін); державні підприємства забезпечують заповнення тих ринкових ніш та напрямків задоволення соціальних потреб суспільства, в яких внаслідок низької норми прибутку (навіть в умовах повної неприбутковості) підприємства інших форм власності не бажають здійснювати підприємницьку діяльність, але ефективний суспільний розвиток не може бути забезпечений без відповідного задоволення цих соціальних потреб; створення державних підприємств – один із способів забезпечення національних інтересів за стратегічними напрямками виробництва, форма захисту цих напрямків від експансії іноземного капіталу; діяльність державних підприємств – один із дієвих інструментів впливу держави на негативні фактори розвитку економіки і подолання кризових умов цього розвитку за рахунок можливостей більш жорсткого державного регулювання та координації їх господарської діяльності; державні підприємства виступають як впливовий інструмент державного регулювання цін на внутрішньому ринку, більш м'яка форма державного втручання у встановлення цінової рівноваги з метою забезпечення захисту найбільш соціально вразливих верств населення; державні підприємства зберігають роль в тих капіталомістких галузях, де приватний капітал

внаслідок недостатнього його накопичення не може забезпечити створення відповідних за масштабами і рівнем застосування сучасних технологій підприємств. Велику роль у функціонуванні державних підприємств відіграє такий соціальний чинник, як задоволення потреби працевлаштування населення.

Відомо, що за своєю продуктивністю українська вуглевидобувна галузь [6] не виправдовує затратених на неї інвестицій, але функціонування вуглевидобувних шахт є необхідним для населення, яке мешкає поблизу цих шахт. Та є галузі й підприємства, які не лише покращують ситуацію з працевлаштуванням, а й вносять суттєву частину грошей до державного бюджету України. Це містоутворюючі підприємства. Наприклад, у місті Кривий Ріг функціонує низка гірничо-збагачувальних комбінатів, де працює майже половина населення міста. Одним з таких є «Південний гірничо-збагачувальний комбінат окиснених руд», який є експортером залізорудної сировини до Австрії, Румунії, Чехії, Болгарії та Словаччини. До таких підприємств також можна віднести Запорізьку АЕС. Це найбільша в Європі атомна електростанція, яка складається з 6 атомних енергоблоків по 1 млн. кВт кожний.

З довгоочікуваного моменту здобуття незалежності, в Україні гостро стоїть проблема банкрутства державних підприємств. Зазвичай, після банкрутства державного підприємства його виставляють на аукціон, де учасники аукціону мають змогу придбати підприємство з усіма його виробничими потужностями та боргами. Програми приватизації мають комплексний характер і пов'язані зі змінами не тільки в економічній, а і в політичній, соціальній, правовій та інших сферах. Суттєві зрушення при цьому відбуваються і у сфері фінансових відносин. Зменшуються обсяги державного сектору економіки, зростає величина фінансових ресурсів, що перебувають у власності фізичних та юридичних осіб. На основі приватизації залучаються іноземні інвестиції, відбуваються переформатизація відносин власності. Державні органи управління починають використовувати економічні важелі для регулювання економічних процесів. Цілями проведення приватизації державного майна в зарубіжних країнах є: сприяння розвитку конкуренції, стимулювання менеджменту для підвищення ефективності виробництва, формування прошарку акціонерів та ін. Приватизацію в Україні спрямовано на оптимізацію державного сектору економіки, створення конкурентного середовища, залучення інвестицій, забезпечення надходження коштів до бюджету. Реформування державних підприємств проходить паралельно з реалізацією прозорої програми приватизації. Перші кроки у цьому напрямку вже були зроблені: перелік підприємств, які підлягають приватизації у 2016-2017 роках, був затверджений Кабінетом Міністрів України у травні 2015 року і наразі включає в себе 396 об'єкти, 105 із яких заборонені до приватизації окремим законом.

Численні міжнародні зв'язки об'єднують країни світу в тісну систему – світове співтовариство, а їх національні економіки – у світове господарство. Зовнішні економічні зв'язки впливають на загальну атмосферу довіри між країнами, на зміцнення їх партнерських відносин та взаєморозуміння і добросусідство. Розвиток ефективних зовнішньоекономічних зв'язків дасть змогу Україні швидше подолати глибоку економічну кризу, сприятиме стабільному і швидкому розвитку продуктивних сил і зростанню на цій основі життєвого рівня населення. Відомо, що країна, яка не розвиває зовнішню торгівлю, не має господарських зв'язків з іншими країнами світу, змушена збільшити витрати виробництва приблизно в півтора-два рази.

У міжнародному поділі праці Україна виділяється, насамперед, сировинними, капітало- та матеріаломісткими галузями (добувна промисловість, сільське господарство та галузі, що розвиваються на їх базі), а тому структура її експорту недосконала – понад 4/5 в ній складають сировинні товари та продукція первинної переробки. Основу експорту – чорні метали та вироби з них (прокат, труби), на які припадає понад 44% валютних надходжень від експорту, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості (азотні добрива, продукти неорганічної хімії), мінеральні продукти (залізна і марганцева руда, концентрати, вугілля, цемент і будівельні матеріали, сіль та ін.), сільськогосподарські та продовольчі товари (цукор і вироби з нього, зерно, олія, м'ясо, молоко і молокопродукти та ін.) [4].

Експорт машин, устаткування і транспортних засобів складає менше 13% від загального його обсягу. Згідно з даними Держкомстату України тільки 0,5% від загальної кількості вироблених машин і обладнання за своїми технічними характеристиками були конкурентоспроможними на світовому ринку. Проте, з вітчизняних промислових товарів на ринках далекого зарубіжжя може

конкурувати не більше 1 %. Крім того, навіть ті товари, на які є попит на зовнішніх ринках, не відповідають міжнародним стандартам.

Низка державних підприємств України гідно представляють нашу країну на міжнародній економічній арені. Одним з таких є Державний Концерн «УкрОборонПром» [7], який спеціалізується на розробці та виготовленні військової техніки та військового озброєння. До складу Концерну входять підприємства, які здійснюють господарську діяльність у сфері розробки, виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації та утилізації озброєння, військової і спеціальної техніки та боєприпасів, а також беруть участь у військово-технічному співробітництві з іноземними державами. Концерн веде активну роботу для наближення продукції українського оборонно-промислового комплексу (ОПК) до стандартів НАТО.

Також на світовому ринку літакобудування потужні позиції займає українське Державне Підприємство «Антонов» [8], яке спеціалізується на проектуванні та виготовленні літаків. Особливо успішно проходить співпраця ДП «Антонов» з Іраном, так як обидві сторони уклали контракт ще в 1995 році і реалізують ці зобов'язання до сьогодні. Можна зазначити, що такі підприємства, як ДП «Антонов», ДП «УкрОборонПром» є зразковими для української промисловості [3].

Україна підтримує активну участь у діяльності більшості багатосторонніх організацій з питань торгівлі [11]. До них слід віднести:

1. Організацію Об'єднаних Націй (ООН) та її головні органи – Генеральну Асамблею, Раду Безпеки, Економічну і Соціальну ради, інші організації, фонди, програми ООН: Глобальний екологічний фонд, Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ), Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП), Програма розвитку ООН (ПРООН), Європейська економічна комісія ООН (ЄЕК).

2. Спеціалізовані установи та інші автономні міжурядові організації системи ООН: Багатостороннє агентство з питань гарантій інвестицій (БАГІ), Світова митна організація (СМО), Світова організація інтелектуальної власності (ВІПО), Міжнародна асоціація розвитку (МАР), Міжнародна організація праці (МОП), Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО), Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Організація ООН з промислового розвитку (ЮНІДО).

3. Міжнародні організації, що не входять до системи ООН: Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Міжнародна організація з міграції (МОМ), Міжнародна організація стандартизації (ІСО), Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС), Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР).

4. Конвенційні органи: Конференція сторін Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, Конференція сторін Конвенції про охорону біологічного різноманіття.

5. Міжнародні організації, у роботі яких Україна бере участь як спостерігач або асоційований член: Світова організація торгівлі (СОТ), Генеральна конференція з мір і ваги, Європейський комітет зі стандартизації, Європейський комітет із стандартизації в електротехніці тощо.

Важливу роль в розвитку національної економіки відіграють іноземні інвестиції. Залучення коштів іноземних інвесторів сприяє активізації інвестиційного процесу, впровадженню нових технологій, використанню передового зарубіжного досвіду, розвитку малого і середнього бізнесу, зростанню інвестиційного потенціалу територій та ін. У період переходу до ринкової економіки іноземні інвестиції використовують для розвитку базових (ракетно-космічна, літакобудівна, суднобудівна, інформаційна, біотехнологічна) та інших галузей (харчова, переробна, торгівля, легка промисловість та ін.).

В Україні найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій здійснюють в харчову промисловість, торгівлю, машинобудування і металообробку, фінанси, транспорт і зв'язок, паливну промисловість, будівництво та промисловість будматеріалів, чорну і кольорову металургію та ін. Щодо регіонів, найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій зареєстровано в м. Києві, Київській області, Дніпропетровську, Одеській та Черкаській областях. Слід зазначити, що останнім часом спостерігається спад активності інвестиційного ринку України. За результатами 2016р. [7] приріст капітальних інвестицій відбувся лише у сфері будівництва (3,3%) та у сфері операцій з нерухомим майном (9,7%). Натомість інвестиційна активність у промисловості була значно нижчою – лише 2%. Тобто, немає підстав для висновку про формування стійкої тенденції переорієнтації інвестиційних

потоків у виробничу сферу. Натомість, вже протягом кількох останніх років, сформовані пріоритети інвестування засвідчують переважаючу інвестиційну привабливість секторів з високою ліквідністю та швидким обігом коштів.

Наразі в Україні спостерігається тенденція спаду якісних показників економічного зростання. Відновлювальне зростання 2000-х рр. не принесло якісних змін, практично законсервувало процеси розвитку національної промисловості. Реальний сектор вітчизняної економіки зберігає, набутий у ході реформ, сировинний переки. Кількісні позитивні зміни в сировинному секторі та у виробництві окремих груп товарів масового споживання відбуваються на тлі подальшої деградації сектора високих технологій, який катастрофічно втрачає можливість навіть простого відтворення кадрового потенціалу й підтримання технологічної бази. Це зводить майже нанівець сподівання на економічне зростання за рахунок колишніх високих технологій. Україна майже не виробляє сучасної високоякісної конкурентоспроможної продукції масового попиту цивільного, тобто невоєнного, призначення. Проблема технологічної відсталості у промисловості перешкоджає українським товарам бути конкурентоздатними на міжнародному ринку через низьку якість продукції. З 2005 року в Україні почала змінюватись модель економічного і політичного розвитку шляхом послідовної транснаціоналізації в односторонньому напрямі, оскільки процес формування великого українського капіталу, що інтернаціоналізує свою діяльність, йде досить повільно. В результаті Україна повернула на шлях більшості країн Центрально-Східної Європи, в яких провідні виробництва інтегровані у технологічні ланцюжки транснаціональних корпорацій, іноземний капітал відіграє домінуючу роль, здійснюючи великий вплив на політичні рішення і формує модель залежного розвитку, в якій інноваційність розвитку в більшості складових залежить від ініціатив ТНК (транснаціональні корпорації), а не політики національних урядів. Ситуація погіршується через те, що дуже невелика кількість підприємств можуть дозволити собі використовувати інновації. Господарські структури не мають достатньої економічної мотивації у вирішенні завдань технологічної та структурної модернізації виробництва, формуванні та освоєнні нових товарних ринків. Низький інноваційно-технологічний рівень виробництва впливає навіть на таку, здавалося б успішну галузь, як металургія, продукція якої лише частково покриває потреби внутрішнього ринку. Не вдається зупинити тенденцію старіння основних фондів, що негативно впливає на ефективність виробництва та приховує у собі перманентну загрозу техногенних катастроф. Науковий потенціал нашої країни дозволяє нам розвивати цю галузь та бути провідною країною у виробництві військової техніки та військового обладнання. Український шлях на євроінтеграцію змушує нас долати нові перешкоди. Через ситуацію на Донбасі, Україна змушена знаходити нових постачальників блакитного палива. Тому, державі слід приділити увагу вітчизняним покладам природного газу, так як Україна може забезпечувати себе власним газом на 25%-30%, але через недостатнє фінансування геологорозвідувальних робіт та недостатні капіталовкладення в розвиток галузі очікувати в найближчий час подолання енергетичної залежності країни не варто. Що стосується державних вугільних шахт, то їх діяльність характеризується високою вартістю виробництва (внаслідок низької ефективності) та низькою якістю видобутого вугілля; таким чином, вони є збитковими та сильно залежать від державних субсидій.

Висновки. Необхідно поліпшити систему контролю за якістю видобутого вугілля. Державні шахти потребують модернізації з метою підвищення ефективності виробництва. Безумовно, необхідно поліпшувати якість української продукції для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів на міжнародному ринку. Ще ніколи перед Україною так гостро не стояло питання переоснащення та модернізації підприємств під нові стандарти якості, так як стандарти, за якими працювали підприємства до сьогоднішнього дня – це застарілі норми та стандарти. Вибравши шлях євроінтеграції, Україна змушена розробити нові, або прийняти норми та стандарти якості, що діють на території Європейського Союзу і впровадити їх у життя.

Нині оборонно-промисловий комплекс України є прикладом на шляху української євроінтеграції, який намагається провести переобладнання галузі під стандарти НАТО. Тому іншим галузям потрібно знаходити нові раціональні можливості виходу на європейський ринок за прикладом ОПК.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Методика визначення частки державного сектору у складі економіки: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1466 від 20.12.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0110-13/page>.
2. Васильев И.В. Исторические предпосылки возникновения общественного сектора экономики (ретроспектива) // И. В. Васильев // Балтийский экономический журнал. – 2009. – № 2 (2). – С. 44–58.
3. Тенюх З.І. Державні холдинги як перспективні форми управління стратегічними підприємствами / З. І. Тенюх // Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці: Науковий вісник. Серія «Економіка». – Ужгород: Ужгородський національний університет, 2010. – Спеціальний випуск 29 (частина 1). – С. 286–291.
4. Князь С.В., Байдала Н.М., Ярема О.Р. Регулювання системи розвитку експортного потенціалу державних підприємств // Бізнес навігатор. – 2014. – № 2 (34). – С. 176–183.
5. Майовець Є.Й., Ярема О.Р. Мілітаризація економіки як чинник економічного зростання в Україні // Науковий вісник НЛТУ України. – 2015. – Вип. 25 (3). – С. 199–206.
6. <http://www.me.gov.ua/>.
7. www.ukrstat.gov.ua.
8. www.ukroboronprom.com.ua.
9. www.antonov.com.
10. www.president.gov.ua/documents/constitution.
11. kiev.ukrstat.gov.ua/.

REFERENCES

1. Methodology for determining the share of the public sector in the composition of the economy: The Order of Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine No. 1466 dated 20.12.2012 [Electronic resource]. access mode: : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0110-13/page>.
2. Vasiliev I.V. Historical preconditions for the emergence of the public sector of the economy (retrospective) // The Baltic Economic Journal. 2009. №2 (2). p. 44–58.
3. Tenyukh S.I. State holdings as promising forms of governance strategic enterprises // Improving accounting, analysis, audit and reporting in the current conditions of globalization in the world economy: Scientific Journal. Series "Economy". Uzhgorod, Uzhgorod National University, 2010. Special Issue 29 (part 1). p. 286–291.
4. Kniaz S.V., Baidala N.M., Yarema O.R. Regulation of development of export potential of public enterprises // Business Navigator. 2014 . №2 (34). p. 176–183.
7. www.ukrstat.gov.ua.
8. www.ukroboronprom.com.ua.
9. www.antonov.com.
10. www.president.gov.ua/documents/constitution.
11. kiev.ukrstat.gov.ua/.

РЕФЕРАТ

Клименко І.С. Державна власність та державні підприємства як спосіб реалізації економічних функцій держави / Клименко І.С., Тарануха О.М., Кириченко Г.В., Панасюк О.В. // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2017. – Вип. 5.

В статті розглянуто державний сектор економіки. Визначені особливості функціонування державних підприємств.

Мета дослідження полягає в розробці та обґрунтуванні процесів, що допоможуть українській економіці переорієнтуватися з ринку СНД на європейський ринок та зроблять вітчизняні товари конкурентоздатними на світовому ринку.

Об'єктами дослідження є українські державні підприємства.

Предметом дослідження є функціонування державних підприємств, приватизація, процес модернізації та співпраця державних підприємств з іноземними партнерами.

Методи дослідження – аналіз і синтез, індукція та дедукція, системний підхід.

За допомогою державних підприємств держава вирішує багато економічних і соціальних задач, пов'язаних з ключовими загальнонаціональними проблемами, такими як підтримка цілісності суспільного відтворювального процесу і згладжування циклічних коливань; забезпечення прогресивних структурних змін в економіці; становлення і розвиток соціальної інфраструктури; охорона навколишнього середовища; проведення регіональної політики; забезпечення існування науково-технічного прогресу. Важливу роль в розвитку національної економіки відіграють іноземні інвестиції. Залучення коштів іноземних інвесторів сприяє активізації інвестиційного процесу, впровадженню нових технологій, використанню передового зарубіжного досвіду, розвитку малого і середнього бізнесу, зростанню інвестиційного потенціалу територій та ін.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО, ДЕРЖАВНА ВЛАСНІСТЬ, ДЕРЖАВНИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ, ЕКСПОРТ, ТНК.

ABSTRACT

Klymenko I.S., Taranukha O.M., Kyrychenko A.V., Panasiuk O.V. State property and state-owned enterprises as a way to implement the economic functions of the state. Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University. 2017. Vol. 5.

The article considers the state sector of the economy. Features of functioning of state enterprises were specified.

The purpose of the study is to develop and substantiate processes that will help the Ukrainian economy to reorient from the Union of Independent States market to the European market and make domestic products competitive in the world market.

The objects of research are Ukrainian state enterprises.

The subject of the study is the functioning of state enterprises, privatization, the modernization process and cooperation of state enterprises with foreign partners.

Research methods-analysis and synthesis, induction and deduction, system approach.

With the help of state enterprises, the state solves many economic and social tasks related to key national problems, such as supporting the integrity of the social reproduction process and smoothing the cyclical fluctuations; Ensuring progressive structural changes in the economy; Formation and development of social infrastructure; Environmental protection; Regional policy; Ensuring the existence of scientific and technological progress. Foreign investment plays an important role in the development of the national economy. Attraction of foreign investors' funds contributes to the activation of the investment process, the introduction of new technologies, the use of advanced foreign experience, the development of small and medium-sized businesses, the growth of the investment potential of the territories,

KEYWORDS: STATE ENTERPRISE, STATE PROPERTY, STATE ECONOMIC SECTOR, EXPORT, TRANSNATIONAL CORPORATION.

РЕФЕРАТ

Клименко И.С. Государственная собственность и государственные предприятия как способ реализации экономических функций государства / Клименко И.С., Тарануха Е.Н., Кириченко А.В., Панасюк О.В. // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2017. – Вып. 5.

В статье рассмотрен государственный сектор экономики. Определены особенности функционирования государственных предприятий.

Цель исследования заключается в разработке и обосновании процессов, которые помогут украинской экономике переориентироваться с рынка СНГ на европейский рынок и сделают отечественные товары конкурентоспособными на мировом рынке.

Объектами исследования являются украинские государственные предприятия.

Предметом исследования является функционирование государственных предприятий, приватизация, процесс модернизации и сотрудничество государственных предприятий с иностранными партнерами.

Методы исследования – анализ и синтез, индукция и дедукция, системный подход.

С помощью государственных предприятий государство решает много экономических и социальных задач, связанных с ключевыми общенациональными проблемами, такими как поддержка целостности общественного воспроизводственного процесса и сглаживание циклических колебаний; обеспечение прогрессивных структурных изменений в экономике; становление и развитие

социальной инфраструктуры; охрана окружающей среды; проведение региональной политики; обеспечение существования научно-технического прогресса. Важную роль в развитии национальной экономики играют иностранные инвестиции. Привлечение средств иностранных инвесторов способствует активизации инвестиционного процесса, внедрению новых технологий, использованию передового зарубежного опыта, развитию малого и среднего бизнеса, росту инвестиционного потенциала территорий и др.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ГОСУДАРСТВЕННОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ, ГОСУДАРСТВЕННАЯ СОБСТВЕННОСТЬ, ГОСУДАРСТВЕННЫЙ СЕКТОР ЭКОНОМИКИ, ЭКСПОРТ, ТНК.

АВТОРИ:

Клименко Ирина Станіславівна, кандидат технічних наук, доцент, Національний транспортний університет, доцент кафедри «Економіка», e-mail: ira.kklimenko@gmail.com, тел. +380442803016, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314.

Тарануха Олена Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, Національний транспортний університет, доцент кафедри «Економіка», e-mail: e.taranukha@ukr.net, тел. +380442803016, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314.

Кириченко Ганна Володимирівна, Національний транспортний університет, асистент кафедри «Економіка», e-mail: anna_dazenko@ukr.net, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 313.

Панасюк Олег Віталійович, Національний транспортний університет, студент, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1.

AUTHOR:

Klymenko I.S., Ph.D., associate professor, National Transport University, associate professor, department of Economics, e-mail: ira.kklimenko@gmail.com, tel. +380442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelianovycha-Pavlenka str., 1, of. 314.

Taranukha O.M., associate professor, National Transport University, associate professor, department of Economics, e-mail: e.taranukha@ukr.net, tel. +380442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelianovycha-Pavlenka str., 1, of. 314.

Kyrychenko A.V., National Transport University, assistant lecturer, department of Economics, e-mail: anna_dazenko@ukr.net, tel. +380442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelianovycha-Pavlenka str., 1, of. 313

Panasiuk O.V., National Transport University, student, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelianovycha-Pavlenka str., 1.

АВТОРЫ:

Клименко И.С., кандидат технических наук, доцент, Национальный транспортный университет, доцент кафедры «Экономика», ira.kklimenko@gmail.com, тел. +380442803016, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314.

Тарануха Е.Н., кандидат экономических наук, доцент, Национальный транспортный университет, доцент кафедры «Экономика», e-mail: e.taranukha@ukr.net, тел. +380442803016, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314.

Кириченко А.В., Национальный транспортный университет, ассистент кафедры «Экономика», e-mail: anna_dazenko@ukr.net, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 313.

Панасюк О.В., Национальный транспортный университет, студент, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленка, 1.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бойко В.В., кандидат економічних наук, доцент, Національний транспортний університет, доцент кафедри економіки, Київ, Україна.

Бондаренко Є.В., доктор економічних наук, професор, президент Української академії інвестицій в науку і будівництво, Київ, Україна.

REVIEWER:

Boiko V.V., associate professor, National Transport University, associate professor, department of Economics, Kyiv, Ukraine.

Bondarenko Ye.V., Ph.D., Economics (Dr.), professor, President of Ukrainian Academy of Investment in Science and Construction, Kyiv, Ukraine.